

Brassói Ujlap

Szerkesztőség: Kolostor-u. 23. sz. — Telefon 110.
Kiadóhivatal Hentschel H., Kapu-u. 72.
Telefon 356.
Fióküzlet Kolostor-u. 25.

Társadalmi napilap.
Főszerkesztő: MEISEL JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: **Kölcze Károly dr.**
Szerkesztő: **Buszek Béla.**

Előfizetési árak:
1 óra házhoz hordva 60 fill.
Vidékre postán küldve 1 K.
Egyes szám ára 2 fillér.

A női munka.

Brassó, 1911. feb. 7.

Azért még nem kell okvetlenül feministának lennie valakinek, . . . hogy a női munka s női képességek elismerése s a férfi munkával való egyenrangúsága mellett kardoskodjék. — Sokszor a nőnem azokban leli legerősebb támaszát és védelmét, akik legesküdtebb ellenségei minden olyan női mozgalomnak, mely majmolva a külföldet, de nélkülözve annak feltételeit, olyan jogokért indul a társadalmi harcba, amely jogok elérése nem a ma szükségessége, hanem valamely beláthatatlan messzi időnek valószínű elkövetkezése.

Ha mi aktuálisnak tartjuk mai cikkünkben a női munkát vezéreszméül fogadni s arról elmélkedni, vajjon csakugyan elértük már azt a kulturális magaslatot, amelyen a nő, mint egyenrangú küzdőtárs a férfi oldal mellett vívja meg naponta a létért való küzdelem nehéz harcát, akkor bizonyára örömmel üdvözölhetjük a kereskedelmi miniszter azon új javaslatát, mely a női munka idejének törvényszerinti korlátozását rendeli el.

Ha az élet küzdelmeibe belefáult férfi-társadalom nem tekinti jó szemmel az új küzdőtárs porondralépését, ha bizonyos is az, hogy az újabb vetélykedés esetleg a férfimunka árának leszállítását is vonhatja maga után, mégis be kell végre látnunk annak szükségességét, hogy a női munka szerepét a modern társadalomból immár kiküszöbölni a lehetetlenség-gel határos s a kulturális, mint társadalmi értékével s erejével számolnunk kell. — S ha mértékét tudták szabni a szakszervezetek a férfimunka idejének, ha meg tudták állapítani, hogy mennyi az a maximális munkaidő, melyet a férfi fizikum, annak megrogálása nélkül elbir, akkor nem szabad elfeledkeznünk a mellettünk munkálkodó s küzködő női munkásokról sem s különösen nem arról, hogy a nőnek a munka mellett még más hivatást is kell társadalmunkban betöltenie, amely hivatással a társadalom továbbfejlődése, életképessége egyes arányban áll s a mely hivatás mennél jobb betöltése a társadalom s mindnyájunk elsőrendű érdeke. A férfimunkások különböző szervezkedéseikkel meg tudták óvni mindenkor jogaikat, érdekeiket. A női munkások

érdekeit megvédenie pedig egyenesen a társadalom kötelessége, mely ezzel tartozik ellenszolgáltatást teljesíteni, azért a szent, azért a nélkülözhetetlen misszióért, melyet minden nőnek be kell töltenie, az anyaság tiszta köteleméért.

S ezért üdvözöljük a kereskedelmi miniszter új törvényjavaslatát, mellyel a női munkaidő normális szabályozását rendeli el. Ha a nőt túlzott munkával kifárasztjuk, ha elveszünk tőle annak lehetőségét, hogy a munka után a természet nyújtotta hivatását is betölthesse, akkor az utódok korcsokként jelentkeznek s a népesebb statisztika szomorú számokkal igazolja az antifeministák amaz elvét, hogy a nőt anyának teremtette a természet. Ha védelmi szabályokkal azonban határt szabunk annak a munkának, melyet a nő gyengébb fizikumával, annak károsodása nélkül elvégezhet, akkor a nő mindkét hivatását teljes mértékben betöltheti s kivetheti részét abból a küzdelemből, melynek segítségével embertársának segítségére akar sietni s amellyel gyermekeinek jövődjét még jobban biztosíthatja, ha ügyelünk arra, hogy csakis a hozzáértők számítása szerinti idő

A „Brassói Ujlap“ eredeti tárcája.

A jägerdorfi Madonna.

Irtá: Kőváry Ottó.

Nemrég Szamosujvárt dolgom lévén, ez alkalommal megtekinttem a piaci templomban elhelyezett Rubens remek alkotásu „Krisztus levétele a keresztfáról“ című eredeti festményét.

E kép szemlélésénél felelevenedett emlékemben egy osztrák falucska és annak kápolnájában látott Madonna s az ahhoz fűződő csodatétel.

Felujult emlékeim alkalmával elvonult lelki szemeim előtt azon fiatalkori esemény, mely által a jägerdorfi Madonna csodatettét meg tudtam.

Nagygyakorlat alkalmával történt, hogy jägerdorf felé meneteltünk s a juliusi nap perzselő sugarai ugyancsak elcsigázták az egész ezredet.

A rekkenő hőség azonban nemcsak minket gyötört ki, jutott abból az egész zerves életnek.

A fű kiaszott, sárgás színt öltött s a fák levelei petyhüdt száraikon összezsugorodva huzódtak egymás árnyékába; a kis mezei virágok pedig megadással hajtották le árnyék után epedő fejcskéiket.

A levegő mozdulatlan, s a nagy természet oly csendes volt, hogy e hallgatóság a mi kedélyünket is békóba verte.

Az eddig hangosan dévajkodó, egymással évelődő bakák is elcsendesedtek, s csak a kemény országúthoz ütődő bakkancsok ütemes kopogása zavarta meg a csendet, mintegy jelezve, hogy az ezred él és halad a várva-várt cél felé.

A várva-várt cél jägerdorf volt, mert a napiparancs szerint ott ebéd és egy napi pihenő várt.

Volt is nagy öröm, midőn egy fordulatnál a falu tornyát megpillantottuk. Még az öreg ágyu — így neveztük az öreg ezredet, fakó — lova is jobb kedvvel lépkedett.

Az öröm korai volt, mert, amint a hegy mögül kibontakoztunk, sűrű lövések fogadtak — s az ellenséges — csatárlánccal találtuk magunkat szembe. S ez azt jelenti katona nyelven, hogy kezdődik a tánc.

Már pedig ahhoz üres gyomorral s elcsigázva egy csep kedvünk se volt. De hát

szokás mondás: hogy evés közben jön meg az étvágy. Nekünk is hadakozás közben jött meg a harci kedvünk s egy-két lövés után szuronyra vettük az ellenséget s a község felé kezdtek szoritani. Keresztül is kergettük, ha abban meg nem akadályoz az ezredkürt éles hangja.

Kellemes zeneként ütötte meg a fülünket a gyülekezésre szóló kürtjelzés, minek elhangzása után csakhamar az ezred együtt állt s végre-valahára csengő-bangó zeneszó mellett beérkeztünk a jól kiérdemelt pihenő helyre.

Magam is a teljes henyelésnek adtam volna fáradt testemet, ha az előző községben a jägerdorfi csodatevő Madonna megtekintésére fel nem hívják figyelmemet.

Mindig érdeklődtem a rendkívüli események és szóhagyományok után s mint hogy az előző községben a csodateit történetét az ezred indulása miatt meg nem tudtam, a jägerdorfi pihenőt felköltött kíváncsiságom kielégítésére fordítottam.

A kápolnát nem kellett keresnem, mert a bevonulásnál láttam hol fekszik és így rövidesen előtte állottam s minthogy ajtaja nem volt bezárva, a Madonnát akadálytalanul megtekinthettem.

teljék el a munkával, a többi pedig a szórakozás s pihenésnek legyen szánva, akkor mi tettünk elsőrendű szolgálatot a feminizmusnak s mi segítjük elő azt, hogy a nő, munkálkodása mellett, tulajdonképeni hivatást is betölthesse.

„Just millieu“! Mondja a francia közmondás, az aranyközéput s mindenki megtalálja boldogulását. Ha a kellő mérték, a határ betartatik, senki annak kárát nem valthatja. A női munkaidőnek törvény által való korlátozása épen a női munka megbecsülésére szolgál, mert ezzel elsősorban törvényes elismerését, másodsorban törvényes védelmét látjuk mindannak az igazi feminizmusnak, tulajdonképen küzdenie kellene.

Láttam egy, még mindig szép Madonna-képet a kápolna kopott oldalára akként felakasztva, hogy a falban lévő kis fülke csak félig volt látható. Habár nem ismertem a csodatett történetét, mégis gyanítottam, hogy a fülke abban jelentős szerepet játszhatott s azért nincs eltakarva a kép által egészen.

Ezen feltevésemet megerősítette visszamenőleg az utközben talált jägerdorfi paraszt ember, ki kérésemre a csodatett történetét elbeszélte. Talán éppen olyan részletesen és szobdséggel, miként ezt az öregektől hallotta. — Ezelőtt pár száz évvel — folytatta a bevezetés után — a falu, mely 20—30 házból állhatott, a kápolnától nem messze a domb tövében volt s a lakósság vadászattól élt. Később ezek ivadékaik építették a mostani falu alapját s az elődök foglalkozásától kapta a Jägerdorf nevet.

(Folyt. köv.)

Hírek.

Brassó 1911. február 5.

Névmagyarosítás. Kiskoru Ábrudán János brassói lakós családi nevét, belügyminiszteri engedéllyel „Árpád“-ra változtatta át.

Népszövetségi takarékpénztár. A múlt gyűlésen foglalkozott a népszövetség brassói csoportja egyik tagjának életre való indítványával, a népszövetségi takarékpénztár létesítéséről. Az indítvány általános köztetszést aratott s nem sokára meg is valósul. Már 130-an jelentették ki, hogy alapításában részt vesznek. A népszövetség igazgatósága indítatva érezte magát, hogy ez ügyben a teljes felvilágosítást megadja tagjainak s vasárnap délután 3 órakor ismerető felolvasást tartat, melyre a népszövetségi tagokat ez uton is meghívja.

Tiszti bál. Brassó város helyőrség tisztikara f. e. február hó 22-én a Vigadóban tartja a szokásos táncestélyét. A táncestélyen csak meghívottak vehetnek részt. Kezdeté este 9 órakor. Kik meghívókra igényt tartanak forduljanak a rendezőséghez.

Választmányi gyűlés. A „Brassói Magyar Polgári Kör“ választmánya folyó hó 8-án este 6 órakor saját helyiségében ülést tart. — Az elnökség tisztelettel fölkéri a tagokat, hogy ezen ülésen résztvenni sziveskedjenek.

Az elnökség.

Öngyilkos asszony. Tegnap este egy 52 éves özvegy asszony, Diógeni Antalné, szül. Hanke Malvin akart véget vetni életének. Az asszony ki koszt — és szállásadással tartotta fenn magát, betegségét tovább viselni nem tudta, — Kórház-utca — 44 sz. a. lakásán ecetszeszt ivott. Súlyos belső égési sebeivel a közkórházba szállították. Van remény arra, hogy az életnek visszaadják.

A Brassói Patronage-Egylet választmányi ülése. A Brassói Patronage-egylet igazgató választmánya vasárnap délelőtt 10 órakor ülést tartott Jahn Frigyes dr. alelnök elnölete alatt. Megválasztottak alelnökké a már a közgyűlésen megválasztott alelnök, Wittich József kir. törvényszéki elnök mellé dr. Jahn Frigyes és dr. Weisz Ignácot. Titkárá Sándor János járásbíró, pénztárnokká dr. Metian Jenőt, ügyésszé Mandl Adolf dr.-t, helyettes ügyésszé dr. Kovács Dénest, ellenőrré Mátyás Józsefet választotta meg az igazgató-választmány.

A választmány elhatározta, hogy a fiatal bűnösök védelmét ezentul a patronage egyesület fogja ellátni, továbbá, hogy a kiskoru bűnösök fogházában iskolát létesít, és pedig olyképpen, hogy mind a három anyanyelvű gyermekeknek külön-külön tanfolyamokat tart.

A Tömös csatorna ismét kiáradt. Lapunk múlt számában megírtuk, hogy a Tömös csatorna kiöntött s több ház udvarát elöntötte. Tegnap este ismét kikelt medréből, de vesze-

delmesebben, úgy, hogy a lakók menekülni voltak kénytelenek. Az esetleges nagyobb veszedelmek elhárítása ügyében a rendőrség intézkedését kérjük.

Brassó hó alatt. Több oldalról hallottunk panaszt, hogy az utcákról a havat nem szállítják el kellő időben. Szó esett erről a legutóbb megtartott városi közgyűlésen is. Utána jártunk a dolgoknak s illetékes helyről azt a felvilágosítást nyertük, hogy a hóeltakarításra vállalkozott Schmidt Lajos szállító a hó leesése után a belvárosból 3, a külvárosból 8 nap alatti köteles eltakarítani. Schmidt-kötelezettségének meg is felel, mit a rendőrség ellen őriz. A hibatehát sem a szállítót, sem a rendőrséget nem terheli. E rendellenes állapot megszüntetése okvetlenül szükséges. Ily rendkívüli erős havazásoknál és hófúvásoknál a városi tanács saját hatáskörében intézkedik, mit a jelen alkalommal kérünk is.

Gmeiner Ella dal és balladaestélye
Gmeiner Ella a bajor királyi udvari opera ház tagja, Lassel Rudolf zenetanár zongorakísérete mellett i. hó 8-án, szerdán este 8 órakor tartja dal-és balladaestélyét a Vigadó összes termeiben. A műsor Schubert, Jensen, Löwe és Brahms szerzeményeiből áll. — A műsor egyes számainak előadásai közben a hangversenyterem ajtóit zárva lesznek. Jegyek válthatók Hiemesch Vilmos buzasori könyvkereskedésében és előadás estélyén a pénztárnál.

A Brassói Népbank Részvénytársaság. (Mint A „Brassói Első Takarékpénztár és Önszegélyező-Szövetkezet“ jogutódja) XXVII-ik évi Rendes közgyűlését 1911. évi február hó 12-én d. e. fél 11 órakor tartja meg a Népbank hivatalos helyiségében (Kapu-utca 72 sz.) melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Gyűlés megnyitása a vezérigazgató által.
2. Igazgatósági jelentés az 1910-iki üzletévről.
3. A felügyelő bizottság jelentése; ennek alapján a számadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
4. Az igazgatóságnak és a felügyelőbizottságnak a felmentvény megadása.
5. A tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslat.
6. Az alapszabályok 31. §. a) pontja szerint vezérigazgató és igazgató választása 6—6 évre és a kilépő 2 igazgatósági tagnak 3 évre való megválasztása. Kilépnek, de újra választathatók: Haluskay Vilmos és Antal János.

Apoiló bioszkop kedd és szerda műsora.

Roosevelt az amerikai Egyesült-Államok ex-elnökének

afrikai vadászata.

(Ez a feltűnést keltő, a maga nemében páratlan kép nemcsak Roosevelt világhírű vadászata mutatja be megkapó részletességgel, de betekintést nyújt az afrikai állatvilág minden rejtelmeibe, Közép-afrika őserdeibe és a nép viseleteket stb. színesen bemutatja nekünk. Továbbá láthatók Afrika összes vadállatai és Roosevelt által leterített vadállatok és

Saison legnagyobb slágerja! 650 méter hosszú kép!

Botcsinálta doktor (vigjáték)

Levél a Jézuskához (Dráma)

A rög

Csók pirulák (kacagtató)

Lekéselt vonat (rendkívül humoros)

Werseiles (látványos)

Szent kötélékek (színmű)

Csütörtökön és pénteken új műsor.

Az angol koronázás és a peerek disz ruhája. Anorfolki herceg, aki az angol király főszertartásmestere most adta ki a peerek és feleségeik részére készített utasításokat az angol királyi pár jövő évi koronázása alkalmából. Az utasítás főleg a ruházatra szorítkozik. Az udvari diszruhák fölött a peerek udvari köpenyt fognak viselni, amely biborbársonyból készül és szibériai mókuszprémmelel lesz szegélyezve; azonkívül minden köpenyen néhány hermelincik is lesz, amelyek száma a rangnak megfelelően változik. A baroneteknek 2, a viscountoknak 2 és fél

az earleknek 3, a marduisoknak 3 és fél és a hercegeknek 4 hermelincik fogja díszíteni a köpenyét. Ugyanez az utasítás áll a hölgyek udvari köpenydiszére is. A peerek és nejeik azonkívül rangjukat jelző egyszerű koronát is viselnek. Szigorúan tilos a peeri koronákat gyémántokkal díszíteni és még a rangot jelző kis gömböcskéket se szabad gyöngyökkel helyettesíteni. A baronetek koronáján hat, a viscountok koronáján tízezenhat ezüstgömb van, amelyek követlenül az abronchhoz zannak forasztva. Az earlek koronája valamivel díszesebb, mert ezen nyolcz ezüstgömböcske felfelé álló ágakon van elhelyezve, az ágak között pedig eggy-egy arany számóczalevél van. A marduisok koronáján négy ezüst gömböcske váltakozik négy arany számóczalevéllal, a hercegi koronán pedig nyolcz ilyen arany számóczalevél váltakozik az ezüstgömböcskéekkel. A hölgyek koronái a férfiakénál valamivel díszesebbek lehetnek és a hölgyek rangját azonkívül még az uszály hossza is fogja jelezni. A hölgyek udvari

köpenye alul szibériai mókuszprémmelel lesz szegélyezve és ennek a szegélynek a szélessége valamint az uszály hossza a rang szerint változni fog, még pedig a szegény egy hüvelykkel, az uszály pedig egy negyed méterrel lesz szélesebb, illetve hosszabb minden következő rangosztályban. A herceg női köpeny uszálya 2 méter, a prémszegélye pedig 5 hüvelyk lesz.

Eladó új ház

Hátulsó-utca 32. szám alatt fekvő, újabban épült s még adómentességet élvező ház — szabadkézből eladó.

Tudakozódni lehet Bodendorf Károly-féle cukrászüzletben Kapu-utca 44.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget és a tisztelt megrendelőimet, hogy a Szent János-utca 4 szám alatti

Férfi-szabó műhelyemet

f. é. június hó 1-től

Kapu-utca 37. sz. alá az I. emeletre

helyeztem, ahol e szakmába vágó munkákat szolidul és jutányos árak mellett, a legújabb divatú szabás szerint a mai kor igényeinek megfelelően és pontosan készítik.

Készíték továbbá papi ruhákat, reverendákat a legcsinosabb kivitelben a helyi Scherg V. és Társai posztógyárában készített hírneves jó minőségű szövetekből, jutányos árak mellett.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve, maradok tisztelttel

Szopos Sándor
férfi-divat és papi-szabó.

!! Új női szabó szalon !!

A hölgyközönség figyelmébe!

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönségnek tudomására adni, hogy

Brassóban, Kapu-utca 49. szám alatt

angol és francia

női divattermet

nyitottunk.

Budapest, Bécs, Berlin, Páris, London stb. Európa nagyobb városaiban szerzett tíz évi folytonos gyakorlati tapasztalatunk folytán azon helyzetben vagyunk, hogy a nagyérdemű hölgyközönségnek a legmagasabb igényeit pontosan és a legszolidabb kiszolgálás mellett képesek vagyunk kielégíteni.

A nagyérdemű hölgyközönség becses pártfogását kérve maradtunk tisztelettel:

IMRE és PINTÉR

női szabók
Brassó, Kapu-utca 49. sz.

Értesítés!

Van szerencsém a n. é. hölgyközönség szives tudomására, hozni hogy 2 évi távollétem után, mely időközben külföldön és utóbb Kolozsváron szakismereteimet gyarapítva újból visszaértem, és KÓRHÁZ-UTCA 66 sz. a az új szállodával szemben

női divattermemet

újból megnyitottam.

Szives pártfogást kérve,

maradtam tisztelettel

Tancer János

női divatszabó.

Tanult varrolányok felvételnek.

Sáska Sándor

Épület és díszmű bádogos
Brassó, Vasut-utca 28.

elvállal minden e szakmába vágó munkákat u. m. épületmunkákat, konyha berendezéseket stb. javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközölkötnék.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

Hosszu-u. 8 sz. alatt, október hó 1-en

cukrászdát

nyitottam.

Sok évi — elsőrangú cukrászdában szerzett — tapasztalataim után, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy tisztelt vevőimnek e szakba vágó legmesszebbmenő igényeit kielégíthessem. — Mindenféle rendelvények e szakmába pontosan szállítok mérsékelt árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

tisztelettel:

Richter Frigyes

Brassó, Hosszu-utca 8 sz.

Schreiber Ed.

vegyes élelmicikkek kereskedő
Brassó, Hirscher-u. 18 sz.

ajánl elsőrendű szalámit, sonkát szalontát, legizlésebb felvágottat, tormás virslit és mindenféle sajtot, turót és vaját.

Naponta posta és vasuti szétküldések.

Dadának kerestetik jóvaló munkás asszony vagy leány a Szent János-utcai óvodához.

Tarcsi Pál elvállal mindennemű BUTORCSOMAGOLÁST.

Tudakozódni lehet Kapu-utca 72 s

Brassói Népbank Részvénytársaság

az új „Korona“ szállodával szemben

Kapu-utca 72 szám alatt.

Alapítotott: 1884.

[Távbeszélő sz. 195.

Elfogad: betéteket folyószámlára és betéti könyvre a legkedvezőbb kamatláb mellett.

Leszámol és visszleszámítol váltókat és egyéb leszámítolásra alkalmas értékeket.

Jelzálog kölcsönt ad földbirtokokra és házakra.

Jelzálog által biztosított váltókölcsönt folyosít.

Előleget ad értékpapírokra.

Mérsékelt kamat és a legelőnyösebb visszafizetési módokat mellett.

T. e.

Tisztelettel b. tudomására hozom, hogy nyomdám

Kapu-utca 72. (Csizmadia-utca 2.) szám alá, az új Korona szállodával szembe, (a magyar kaszinó és magy. polgári-kör épületébe) a brassói népbank alatt lévő helységekbe helyeztem át.

Nyomdámnak modern berendezése, valamint szakmámnak több éven át külföldön való tanulmányozása is, azon kellemes helyzetbe hoztak, hogy a nyomdaipar terén a legkényesebb igényeknek is megfelelhettek. Írjegyzékek készítésében specialista. Kivánatra előleges költségetés.

Gépeim motorerőre vannak berendezve.

Azon alázatos kéréssel, hogy egy tiatal, kezdő, nyomdatulajdonost b. megrendelésével támogatásban részesíteni kegyeskedjék

Magyok kiváló tisztelettel

Mentschel M.,

könyvnyomdatulajdonos.

a „Brassói Ujlap“ kiadója

Kapu-utca 72, — Csizmadia-utca 2.

Telefonszám: 356.